

Nr 402.

Godkänd av första kammaren den 17 juni 1921.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 43.)

Till Konungen.

I en den 29 april 1921 dagtecknad proposition, nr 356, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att nedannämnda i gällande tulltaxa för inkommande varor stadgade tullsatser måtte från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, tillsvi vidare intill dess annorlunda förordnades, dock högst intill den 1 juli 1922, förhöjas med härefter angivna procenttal, nämligen:

a) tullsatserna vid taxerubrikerna nr 251—256, 259—262, 273, 275, 276, 279, 283—286, 318, 319, 377—393, 396—408, 410, 412, 415, 416, 421—424, 426, 427, 429, 430, 432—435, 437, 438, 440, 441, 443, 446—448, 450, 454—467, 469, 471—473, 477—494, 499, 501, 502, 506—542, 550, 551, 554, 557—560, 565, 567, 570, 571, 573, 575, 577, 587, 588, 590—592, 595, 600—604, 612, 617—620, 622, 623, 664, 667—676, 692, 694—698, 702—705, 715—718, 720, 722, 724, 726—736, 738, 739, 742 b, 743—745, 747—766, 768, 774—788, 790—810, 812—827, 829—836, 839—846, 848—851, 857, 860—868, 871, 875—896 med därvid fogad anmärkning, 898—903, 905—911, 913—920, 922—931, 935—938, 941—945, 948—952, 961—963, 969, 975, 977, 979—991, 993—1001, 1003, 1005—1016, 1018—1028, 1035—1046, 1052—1064, 1067—1071, 1073—1081, 1090—1092, 1094—

1097, 1270 och 1271 med därvid fogad anmärkning 1 samt 1280—1284 med 100 procent samt

b) tullsatserna vid taxerubrikerna nr 992, 1033, 1034 och 1098 ävensom de minimitullsats, som angivas dels i anmärkningen till taxerubrikerna nr 1019—1021, dels i anmärkning 6 till avdelning XIII A i tulltaxan, dels ock i anmärkning 2 till taxerubrikerna 1060—1065, med 30 procent.

I denna proposition föreligger resultatet av en inom handelsdepartementet verkställd utredning, vilken åsyftat att så vitt möjligt klarlägga de för landet betydelsefulla och av utländsk konkurrens kännbart drabbade industriernas läge och förutsättningar i konkurrenshänseende. I propositionen föreslås en provisorisk förhöjning med 100 procent av ej mindre än ett halvt tusental av tulltaxans vikt- eller stycketullrubriker samt med 30 procent av vissa värdetullrubriker. Ur berörda utredning, vilken som nämnts avsett att utreda frågan om tullskydd åt för landet särskilt betydelsefulla och för utländsk konkurrens kännbart utsatta industrier, har sålunda framgått ett förslag, som innefattar, att ett högst betydande antal tullsats skulle höjas.

Under den förberedande behandlingen av föreliggande proposition har tillfälle beretts målsmän för åtskilliga betydelsefulla industrier, av vilka envar sysselsätter ett stort antal arbetare, att redogöra för av dem företrädda industriernas läge samt behov av ökat tullskydd. Av vad därvid framkommit har bekräftats, att, även om uppgiften begränsas till att bereda ökat tullskydd åt endast ett fåtal tillverkningar, så måste därav föranledas höjning av tullsatserna för ett mycket betydande antal varor, vid vilkas framställande sådana tillverkningar användas såsom råmaterial eller halvfabrikat.

Om det sålunda måste anses fastslaget, att det icke låter sig göra att till ett fåtal rubriker i tulltaxan begränsa en tullförhöjning, som överhuvud skall vara av någon som helst betydelse, så är därmed givet, att utvägen att genom högre tullar hjälpa industrien icke kan anlitas, utan att däri genom i vidsträckt omfattning motarbetas det prisfall, som för närvarande pågår. Då enligt riksdagens mening en förutsättning för att den svenska industrien skall kunna återvinna sin konkurrenskraft är, att dess produktionskostnader nedbringas, och då en dylik utveckling obetingat motverkas av sådana omfattande tullförhöjningar, som här sålunda äro i fråga, har riksdagen kommit till den uppfattningen, att ett bifall till den föreliggande propositionen icke skulle ens för industrien lända till varaktigt gagn och att överhuvud vår industri i nuvarande ekonomiska depressionsläge

icke har verklig nytta av tullförhöjningar. Att konsumenternas intresse att i tider av minskad köpkraft komma i åtnjutande av de prisnedsättningar, som läget på världsmarknaden medger, skulle genom sådana åtgärder i hög grad motverkas, ligger i öppen dag.

Vidare framgår såväl av den utredning, för vilken redogöres i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet, som ock av vissa, av företrädare för olika industrigrenar lämnade upplysningar, att som följd av den rådande depressionen ett flertal av de industrier, vilka beröras av de föreslagna tullhöjningarna, icke skulle genom att dessa vidtoges sättas i stånd att återupptaga eller utvidga driften. Men även om den föreslagna tullförhöjningen skulle kunna anses i enstaka fall vara tillräcklig i förhållande till de priser, till vilka konkurrerande utländska industrier kunna utbjuda sina varor på marknaden, är det ingalunda säkert, att höjningen skulle sätta vederbörande industri i stånd att återupptaga, utvidga eller ens fortsätta driften. Betydande lager av industrialster ligga nämligen inne både hos fabrikanter och hos köpmän. Ävenledes är avsättningen under den rådande depressionen, som är kännetecknad av minskad köpkraft och minskad köplust, på de flesta områden starkt hämmad; och uppenbart är, att vid försäljning från köpmännens lagerbehållningar en tullförhöjning skulle komma icke industrien utan endast köpmännen till godo. Vad särskilt angår den inverkan, nuvarande abnorma valutaförhållanden kunna utöva på industriell drift och arbetstillgång, vill riksdagen erinra därom, att föredragande departementschefen vid framläggandet av förevarande proposition uttalat, att det icke torde vara möjligt att nu anvisa någon väg ut ur de svårigheter, som föranledas av den bristande jämvikten mellan vår egen och utlandets valutor.

Av upplysningar, som på sätt ovan är nämnt lämnats av målsmän för åtskilliga industrier, synes framgå, att den tyska industrien är i flertalet fall den svåraste konkurrenten. Det förtjänar vid sådant förhållande påpekas, att genom de förpliktelser, Tyskland för kort tid sedan iklätt sig för gäldande av skadeståndet, vårt läge i förhållande till nämnda land numera är, såvitt för närvarande kan bedömas, ett annat och för oss fördelaktigare än då den föreliggande propositionen skrevs.

Slutligen vill riksdagen framhålla, att ett bifall till den föreliggande propositionen skulle högst väsentligt rubba den jämvikt mellan industriens och jordbrukets tullskydd, som ingår i det rådande tullsystemet.

Vad riksdagen ovan anfört gäller icke förslaget, i vad det avser rubrikerna 969, 975 och 977. Härom har riksdagen yttrat sig i annat sammanhang.

Riksdagen vill giva följande sammanfattning av vad för riksdagen i denna fråga varit i huvudsak bestämmande.

På sätt i det föregående påvisats, äro de av Kungl. Maj:t föreslagna tullförhöjningarna icke ägnade att i nämnvärd grad giva industrien ökad sysselsättning. Då den enda utvägen för industrien att återvinna konkurrenskraft måste vara produktionskostnadernas nedbringande, men detta ovillkorligen skulle motverkas av en höjning av skyddstullarna, skulle de ifrågasatta åtgärderna tvärtom vara till hinder för en önskvärd utveckling. Att den nuvarande arbetslösheten, som är väsentligen betingad av den allmänna depressionen i världen, icke kan begränsas eller dess utbredning förebyggas genom åtgärder, som skulle förminska industriens möjlighet att återfå livskraft, synes uppenbart.

Om riksdagen sålunda icke kunnat vare sig bifalla Kungl. Maj:ts förslag eller överhuvud besluta några tullförhöjningar, så har riksdagen å andra sidan velat erkänna betydelsen av att en, såvitt tiden medgivit, grundlig utredning i ämnet kommit till stånd liksom ock av att riksdagen genom framläggandet av förevarande proposition satts i tillfälle att pröva hela frågan. Landets mycket bekymmersamma ekonomiska läge påkallar givetvis, att från regerings och riksdags sida allt göres för att komma till insikt om vad som möjligen kan lindra krisens förlopp.

Då nu emellertid riksdagen av den utredning och de förslag, som med propositionen framlagts, kommit till den bestämda övertygelsen, att vad här föreslagits skulle, i stället för att bringa hjälp, motverka den ekonomiska jämviktens återställande, har riksdagen funnit sig icke kunna intaga någon annan ståndpunkt än den i det föregående angivna.

På grund av vad sålunda anförts har Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 356, angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter, i vad propositionen avser samtliga däri upptagna rubriker i tulltaxan utom rubrikerna 969, 975 och 977, icke föranlett någon riksdagens åtgärd; vilket riksdagen härmed får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva.

Beträffande propositionen, i vad den angår sistnämnda rubriker, har riksdagen, som ovan erinrats, i annat sammanhang anmält sitt beslut.

Stockholm den 17 juni 1921.

Med undersätlig vördnad.